

væsenet, men kun i Forbigaaende bemærke, at med nogen Resignation og Taalmodighed kan man meget vel finde sig i, at der gjennemføres et Frihedslysttem paa Skolevæsenets Omraade, og at der gives Friskolerne, navnlig under et Tilfyn, i alt Fald under et bestuende Tilfyn, saa stor Frihed, som det er muligt at give dem, idet man nemlig der, uden at træde andre Forhold for nær, kan prøve, hvorledes det vil udvikle sig, og, naar man giver tilstrækkelig Tid dertil, see, om der er nogen Fare ved at lade dette Forhold udvikle sig bestandig videre i denne Retning eller ikke, thi Skolen staaer altid under et Værgemaal, som er Familiens Værgemaal, og Friskolerne kunne, saavidt jeg skjønner, bestaae i deres hele Isolation, uden at træde det øvrige Skolevæsen for nær; men paa Kirkens Omraade forekommer det mig at være anderledes. Jeg kan aldeles ikke forestaae, hvorledes man paa Kirkens Grund kan søge at ville ophæve Bestemmelsen i Danske Lovs 2—3—9, der saa udtrykkelig fastsætter, at enhver Præst skal træde til et bestemt Præsteembede, hvorledes man kan rime en saadan Bestemmelse, der er forstandig og kirkelig i sit Grundvæsen og som fremstiller et Billede af, hvorledes det virkelig altid har været fra Kirkens første Tid og paa en naturlig og sund Maade maa være, sammen med en Tanke, der skulde gjennemføre en heel fri præstelig Virksomhed? Hvad er det, man vil opnaae? For hvem vil man opnaae denne større yderligere Frihed? Det er naturligtvis ikke for Præsterne, men for Menighederne, for visse Partier i Menighederne. Dersom man sagde — det er tidligere blevet fremsat i denne Sal, jeg troer af den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) —, at det kan være ret gavnligt, at der er nogle ordinerede Mænd omkring i Stifterne, der kunne bruges til at udfylde de ledige Pladser, hvor Præsten er syg, hvor der er Vakancer — og saadanne Vakancer kunne jo stundom trække temmelig langt ud —, eller hvor Præsterne selv entledige sig eller blive entledigede fra deres Embedsgjerning — dersom man gik ud fra denne Betragtning, ja saa kunde dette Lovforslag siges at være ikke blot i disse Menigheds, men ogsaa i Præsternes Interesse.

Men det jo ikke det, de ærede Forslagsstillere gaae ud paa; de sige: Der er i Menighederne stundom Partier, der er Menighedsmedlemmer, Sognebaandsløfere, for hvem det er aldeles nødvendigt, at de kunne komme til den geistlige Sjelsojrg nemt og velvilligt, uden at tage Hensyn til eller lade sig forhindre af den givne Sjelsojrg, den bestilte Præst. Hvorledes kan man nu tænke at gjennemføre dette derved, at man lader Kandidater henvende sig til en eller anden Biskop, lader dem bede ham om hans Indvielse, og, naar da de meget løse Bestemmelser, der staae i Forslagets § 1, ere fyldestgjorte, lader den paagjældende Kandidat blive indviet og derved faae Frihed til — lad mig bruge dette Ord — at praktisere i alle de Sogne og Menigheder, der findes i Landet? Lad os forudsætte, at der er mange forskjellige kirkelige Anstuelser hos Kandidaterne og ligeledes hos Menighederne, ja, saa er det ganske vist, at man vel kunde tænke sig, at de Sognebaandsløfere, der havde een Anstuelse, kunde finde en Mand, der passede for dem, og at de, som havde en anden Anstuelse, kunde finde en Mand, som passede for dem, men man kan slet ikke gaae ud fra den Anstuelse, at der saaledes er et stærkt blandet Væsen baade i Kandidaternes og Menighedernes kirkelige Anstuelser, thi noget Saadant er slet ikke Tilfældet. Er der noget Sektvæsen her i Landet af nogen Betydning? Jeg benægter det. Er der her mange forskellige kirkelige Anstuelser, er der her meget forskjelligt Dogmevæsen? Jeg benægter det. For hvem vil man da fremkalde saa stort et Apparat? Det er oplyst i det andet Thing af den høitærede Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet, at Anordningen af 2den Oktober 1862 ikke er kommen til Anvendelse i Thy i fem Tjeringaar. Det har altsaa viist sig, at der slet ikke er Trang til at benytte denne Anordning, og saavidt jeg skjønner, støtter dog dette Lovforslag sig i høi Grad paa den Betydning, denne Anordning har. Er det en ubillig Tanke eller en ubillig Tale, at det vil afstedkomme i høi Grad Strid og Splid i Menighederne, naar saadanne Kandidater, saadanne indviiede frie Præster nebsætte sig rundt omkring i Menighederne? Dersom der er nogen Ære hos den vedkommende Sognepræst — og